

Николай Скарлатов

**Сиртакито на Ципрас
Втора част. Референдумът**

София, 2018

Снимка на корицата: Jan Wellmann CC BY-ND 2.0

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора и на издателство „Изток-Запад“.

© Николай Скарлатов, автор, 2018
© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0166-6

Николай Скарлатов

**СИРТАКИТО
НА ЦИПРАС**
ЧАСТ II. РЕФЕРЕНДУМЪТ

*Тази книга посвещавам на моя син Илиан
с пожелание да издигне бизнес делата си
до най-високо ниво.*

*Благодаря на всички автори,
чиито материали съм ползвал.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Пета глава. Кой плаща сметката	7
Шеста глава. Референдумът	158
Седма глава. Трето споразумение	211
Осма глава. Избори и ново правителство.....	357
Девета глава. Прагматикът Ципрас.....	375

Във втората глава на книгата „Сиртакито на Ципрас“ продължавам да разглеждам случващото се по гръцката криза и действията на правителството на Алексис Ципрас. Събитията се проследяват хронологично, в динамика, за да стане ясна политиката на всяка страна, участваща в решаването на кризата. Проследявам събитията в момента на случването им. В изложението съм отделил внимание и на позицията на авторитетните специалисти.

ПЕТА ГЛАВА.
КОЙ ПЛАЩА СМЕТКАТА

В книгите ми „Гърция в прегръдката на Тройката“ и „Корупцията в ЕС и кризата 2008–2013“ подробно разглеждам въпроса къде са отишли толкова много пари и кредити, отпуснати на Гърция. Доказани са харчовете за народа, а също и че голяма част от парите са отишли в джобовете на гръцкия елит и за погасяване на задължения към кредиторите.

Днес Гърция се е превърнала в икономическа изкупителна жертва номер едно – едва ли не брашнен чувал, който се тупа и претупва със зверска обществена сила. Тя е оплювана от икономисти, политици и граждани не само в Европа, но и глобално. Огромен публичен дълг, колабираща финансова система, огромна бюрокрация и тежка корупция са само някои от икономическите характеристики на страната.

Правителството е изхарчило бюджета – за текущи разходи в полза на негови близки фирми, на които са дадени раздути обществени поръчки или субсидии, за конкретни получатели на щедри социални помощи и пенсии, за политици и бюрократи директно на държавна хранилка. Това са нетните бенефициенти на „социалната държава майка“.

Голяма група гърци са лично засегнати от високите данъци, неефективните харчове на политиците в страната, тежката бюрокрация и корупцията през последните десетилетия. Тези гърци не могат да бъдат държани отговорни за политическите действия на правителства им, но участват в плащането на щетите. Аргументът, че сами са „избрали“ политиците си, е некоректен – нито е задължително да е така, нито реално са можели да го избегнат. Тази група хора са онеправдани. Техният бизнес, разполагаемите доходи и икономическият стандарт – заради високата данъчно-осигурителна тежест, породена от растящите нужди на социалната държава – са били относително ударени през цялото време на пира.

За да стигне Гърция до такава криза, ролята, вината на ЕС е не по-малка. Сега той остава встрани от обществените критики, само от време на време някой анализатор се сеца, че и ЕС има вина, която въобще не признава.

Интересите на кредиторите са неоспорими. Според анализа на един германски институт гръцката криза е донесла на Германия 100 млрд. евро печалба. Тогава защо да се премахва кризата?

Казваме, че в ЕС всички членки са равни и суверенни. Но потенциала на Германия създава висок стандарт, който за Гърция е немислим. В двете страни се ползва евро. Една и съща валута действа при различни икономически условия. Относителното равенство влияе и върху суверенитета на страните. Гърция няма пари да върне кредитите на МВФ и ЕЦБ, няма пари за заплати и пенсии. Не може и да си напечата. За да получи необходимите ѝ кредити, си залага суверенитета. И нека Ципрас и компания правят салта, колкото си искат, нека говорят за народ, сувереност, солидарност и т.н. Демокрация ли? Каква демокрация нали се знае за кого свири оркестърът?

ЕЦБ играе основна роля в борбата за преодоляване на гръцкия дълг. Но тя носи също и отговорност за изкривяване на пазара, като подпомага създаването на балони и финансово-икономически кризи.

Гръцкият модел на социална държава бе заложен от Андреас Папандреу и ПАСОК. В основата на модела стои раздуване на администрацията с добри заплати. Осигуряване на електората с добра доживотна работа. Завишени пенсии и социални плащания, непродуктивни работни места в държавния сектор, държавни инвестиции, финансирани от зависещите от икономическата реалност частни икономически субекти и пренасочване на частни спестявания към държавния сектор? Социалната държава се разви за сметка на европейския данъкоплатец.

Гърция не е провален социален модел или финансово-икономическо недоразумение. Гърция е нещо много повече. Тя е лабораторният експеримент на модела на „социалната държава“ изобщо, доведен до логическия му край, настъпил относително бързо поради по-скромната икономическа сила на страната и липсата на реален капитал. За съжаление експериментът продължава.

Средните нива на публичен дълг в ЕС спрямо БВП вървят към 100-те процента, в Япония са 240%, в Италия – 140%, а скритите дългове на социалната система на Германия са над 300% от БВП. Докато са трупали капитал и спестявания, с които са финансирали растежа си, тези общества са имали нищожни или никакви данъци. Разходите на правителствата спрямо размера на националните икономики също нарастват поголовно в последните десетилетия, а оттам и зависимостта от правителственото разпределение на баницата.

Разлика между Гърция и изредените развити икономики има само по степен, не и по същество.

Развитите страни са далеч от благоразумието, а централните им банки продължават да изкупуват дълговете на правителствата им, т.нар. монетизиране – предоставяне в действителност на празен чек на правителството и отменяне нуждата от болезнено вдигане на данъци или търсене на средства от пазарите.

С популистка целенасоченост е прието, че европейските държави – членки на съюза, развиват модела на социална държава. В действителност европейските страни са наложили модела на неолиберализма с частично присъствие на социалната държава. Един хибрид, който трудно се сроботва. В едни страни работи, в други не работи. Разликата е само в нивото на развитие на икономиката. Едни могат да си го позволят, а други се стараят да бъдат като тях. Вторите са разбрали, че ако искат първите да са в една компания с тях, те трябва финансово да ги подпомагат. На съвременен език това се нарича геополитика.

По тази логика Гърция би трябвало да получи всички средства, от които има нужда, напечатани от ЕЦБ. Мечтаната инфлация в еврозоната ще стане факт. Подобно действие ще е издържано от морална, логическа и икономическа гледна точка. Не се чудете. ЕС следва логиката на ЕЦБ, която изсипва 1 трлн. евро в публичен и частен дълг, без да се притеснява за натиска върху стойността на еврото. Проблемите на Гърция са нищожни в сравнение с размера на тази операция.

Количествените улеснения, извършвани почти навсякъде, не са друго освен финансиране на правителството от централната банка.

За момента Гърция има само един вариант за борба с кризата. Страната трябва да получи всичките нужни средства, за да бъде образцова „социална държава“. С натрупването на нов дълг ще се изплаща старият. Затворен кръг с лоши последствия.

Европа се декапитализира с всеки ден, а дълговете нарастват с бързи темпове, защото ЕЦБ ги финансира, изкупувайки и нетни, и брутни емисии на държавни ценни книжа на страните от еврозоната. Изобилната ликвидност има ефект в посока надолу върху цялата лихвена крива в еврозоната.

За привържениците на социалната държава обаче Гърция не може да е проблем. За да бъде критикувана гръцката държава на икономическа основа, първо следва да се анализира, да се оспори и да се обори особенният модел на социалната държава. Модел, за който Гърция е само перфектна илюстрация и чиста проба „лабораторен социален експеримент“.

Гърците вярват, че са избрани за този експеримент. С една такава нагласа новото гръцко правителство се спусна в преговорния маратон с еврогрупата.

При този икономически модел кой ще плати сметката? Както е известно, винаги народът плаща тези сметки.

За срещата между Меркел и Ципрас Гръцката комунистическа партия (ГКП) заяви: „Когато чуваме Ципрас да говори за положителната дейност, която е станала в миналото, и необходимостта от продължаване на обществено правното приспособяване и прилагане на реформите, народът може да разбере, че той отново ще плати сметката на същата политика. По този съществен въпрос гръцкото правителство „се среща“ както с германската така и с позицията на другите страни от ЕС. Всички обещания са не към народа, а към големия капитал.“

Вестник „Вима“ от 24 март пише: „Освен това реституцията, продължаване на натиска срещу народните доходи, икономисването на държавните ресурси, които ще се дадат за подкрепяне на инвестициите, са мерки, които иска и самият капитал, за да укрепи конкурентоспособността и печалбата си, за да няма капиталистически спад.“

Ципрас каза за „Сименс“ и за германските военни доставки, че нанесените щети имат повече етична, отколкото материална стойност.

Министър-председателят избягна сблъсък с интересите на Германия и ЕС. Поемането на ангажименти в полза на капитала не може да осигури съвременните нужди на народа.

Лидерът на ПАСОК Евангелос Венизелос обвини Ципрас, като каза: „Салто в Берлин, лъжа в Атина. Даде всичко, без да вземе нищо конкретно. Нека се уравни в най-края Ципрас, следвайки единствено съществуващата национална стратегия, която клевети и подцени от години.“

ПАСОК обвини премиера: „Ципрас направи много големи отстъпки по въпроси от исторически характер без никакви практически резултати.“

Поиска да се сменят мерките, а не рамката. Това са искали и ПАСОК.

По въпроса за репарациите Ципрас на практика прие позицията на германската страна, която постоянно признава историческата и етичната отговорност на Германия, но смята за приключена материалната тема за щетите и заема. За репарациите Меркел каза: „Признаваме колко са страдали гърците при нацисткия режим. Не подценяваме въпроса за обезщетенията. Ще го обсъдим с Гърция. Ще продължим сътрудничеството с Гърция в духа на доверието.“

Ципрас направи невалидно и парламентарното изявление на министъра на правосъдието, който бе готов да разреши принудително изпълнение върху недвижимата собственост на германската държава в Гърция.

Старата спогодба със „Сименс“ не се спазва. За този казус, както и за други германски фирми, които са уличени в корупция, има съдебно решение на гръцкия съд. Тези гръцки претенции не получиха развитие и са в застой.

ПАСОК обвинява Ципрас, че подхранва разговорите за опасността от грекзит и фалит на Гърция. Така се създава международно обсъждане и напрежение.

В своите речи и убеждения Ципрас говореше за напускане на втория меморандум и излизане отново на пазарите и нормалността, но не представи сериозно подготвен план за това. Обратно, като забрави за казаното, той започна да преследва подписване на трети меморандум с друго подходящо име.

Меркел каза: „Искаме да си сътрудничим по най-добрия начин и с взаимно уважение, а Ципрас отговори, че е необхо-

дим диалог, за да се омекотят различията.“ Той казва: „Чужденците не са виновни за всички заеми на Гърция. Гърците не са мързеливи и германците не са виновни за проблемите ни. Няма никакъв друг път освен диалога за преодоляване на различията, където има такива. Искаме помощта на Германия“ (в борбата с корупцията – „Сименс“).

Той говори за продължаване завършването на „формалностите на приспособяване, но и за разширяване на справедливостта в общността“.

Предлага „да сменим сместа от политики за преодоляване на патогените“.

Разрешаване различията от миналото, които „хвърлят сянка“ като въпроса за окупационния заем и репарациите.

Гръцкият народ обаче не иска да се приспособява към нищетата. Но въпреки това **няма как, сметката ще я плащат както гърците, така и европейците.**

Чрез опрощаване на дълга или чрез нова гръцка версия на данък солидарност ЕС ще е този, който ще получи сметката за реструктуриране на гръцката икономика.

В крайна сметка основният въпрос зад гръцката криза не се е променил – кой ще плати сметката. Ако, както с обединението на Германия през 1990 г., всеки поеме своя дял, резултатът ще е спокойствие. Германците обаче искаха да се обединят. А все още не е ясно дали страните в Европа се чувстват по същия начин.

За да понесе някой щетата, гръцкият дълг трябва да бъде реструктуриран. По законите на ЕС това не е разрешено. Каквито и начини да се намерят, законът не разрешава реструктуриране.

Шефът на Френската централна банка и член на изпълнителния съвет (ИС) на ЕЦБ Кристиан Ноае обясни, че банката не може да отпише дълга на Гърция. Подобен ход би бил равносилен на парично финансиране на държава. По думите му подобен ход е изрично забранен от правилата на ЕС. Той каза: „Гръцкият дълг, притежаван от евросистемата, не може по самото си естество да бъде реструктуриран, защото това би било равносилно на парично финансиране на държавата.“

За поемане на щетите от Европа апелира и президентът на влиятелния германски икономически институт „Ifo“ Ханс-

Вернер Зин. Той казва, че ЕЦБ не трябва да предоставя повече кредити. Време е за по-радикални мерки.

„След като Европейският спасителен механизъм обяви, че Гърция е в несъстоятелност и няма да има повече кредити за страната, тази стъпка трябва да поеме и ЕЦБ, като преустанови помощта за страната – поясни Зин. – Гърция е неплатежоспособна... и ние забавяме процеса на обявяване в несъстоятелност, което би било незаконно, ако това е частна компания. Време е за голямо отписване на дълга и по-радикални мерки, за да се помогне на Гърция.“ На притиснатата финансово Гърция трябва да бъде позволено да напусне временно еврозоната, заяви Зин.

Според Зин ЕС трябва да поеме цялата загуба и да освободи Гърция от еврозоната. Много трудно решение, несъответстващо на европейското законодателство. СИРИЗА обещавахе да отърве гърците от дълга, но да запази страната в еврозоната.

Българският икономист Владимир Каролев също смята, че „кредиторите трябва да си платят“, защото са били невнимателни и са вярвали през годините на гръцкото правителство. Нещата са били ясни, защото „точно 25 години всяка година гръцкото правителство е на дефицит, което означава, че харчи повече, отколкото събира от данъци“, каза той.

Подкрепян от гръцкия народ, Ципрас се надява да постигне по-добри условия при кредитирането на страната и значително облекчаване на дълга.

Стивън Кинг, главен глобален икономист на „HSBC“, коментира за „Файненшъл Таймс“: „Гръцкият министър-председател заяви „гръцкият народ направи исторически и смел избор. Техният отговор ще промени съществуващия диалог в Европа“. Диалогът действително ще се промени, защото ЕС, ако иска да оцелее, трябва радикално да промени схемата си на съществуване и интеграция. В една нова схема може да се намери компромисен начин да се намали гръцкият дълг до минимум.